

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה. נא.

מסורת הש"ס

(א) לעיל חז. (לקמן ע"ב),
(ב) זנחים קצת. לעיל ה';
(ג) נָזִיל מלחמות. (ד) נָזִיל
לחיות. (ה) סוגדרין סא.
זנחים קר. (ו) (בדפוסים חייב),
(ז) ודברים יב. (ח) היל,
יעבד. (ט) (הפלים קר),
(י) בראשית ח. (כ) הדרת
מ"ו.

תורה אור השלם

1. ובת לאלהים יתום
בלתי ליל לבדו
שמח כב יט
2. ומכל חמל מלך
שעל מלך תבאי א
תתקב לזרעה אתך ובר
ותקב יהיה
בראשית ו יט
3. שם מעוז השמים
שכנו שבעה בור ותקב
לחיות וירע עני מל
בראשית ז
4. אלה תולדת נח נח
איש צדיק תמים
בריותיו את האלהים
התהלך נח
בראשית ט ז
5. ויבואו לשערים אשר
הם וגו' אתחידים חקת
עולם תהיה את כל רש
לדוריהם יקרא ז
6. השמר כל פני תושב
אתחידים אתחיד השמים
מפניך ופני תדרש
לאלהים לאמר איכה
יעזבו נגועים ואלה את
לאלהים ואעשה כן ג
דברים יג א

לְעוֹי רַע"י

טייל"א. קרום על העין
הפוגע בראייה.

מוסף רש"י

[illegible]

חייב. אפילו אין עבודה נכר: לימא
דבר סבר. רבי יהודה סבר אמרין ענין
ליאכל ליתמר ענין וצוה וזהו שפיר
לא אמרין בשבירה ענין וצוה: לא
דדמי לוצוה כגון מה ועוף וצוהמה
אשרי אין ראין לקרנן: ושמי חנב
והואיל וזואור דומה לבשמה. דיש
לא זואר כבהמה והכי מחייב רבי
היהודא דענין שמיטת פנים הוא: שבר
מקל לענין חייב ונאסר. המקל בין
עבודתה בשבירה כן שמיטת עבודתה
הוא עבודה חייבין שמיטת והוא
תקדוה ליאסר כדאמרן דענין וצוה
הוא: זרק מקל בפנים חייב. וכגון
עבודתה בנזיקת מקל מאיכא
עבודה: ואינה נאסרת. המקל ללא
הוי תקדוה אלא מדי דענין פנים
אשלא מעשה. דענין ענין פנים
הוא עבודתה הנזיקת לתקדוה כהו
אסורו: כגדול עבודת כוכבים
ההוספת על התקדוה קטן לעשות
מזקדוה גדול ואיסורו משום עבודת
כוכבים עמלה ולא משום עבודת
מקל לא אימעידי עבודת כוכבים
שדקדוק על עבודת כוכבים לאו מקל
הא לא פלגה. הא לא פלגה. הא כולה
עבודת כוכבים ניהו: ומקדוה
עבודתה נאסרת. לענין שמיטת עבודתה
עבודה ממנה ונאסרה ממנה עבודתה
עבודת כוכבים עבודת כוכבים וימרת
בביטול אלא עבודת למהו וצמי
מזמיתין שאין צלילן עולמית לא הו
ענין פנים ענין ומקל לא תאמרי
שמיטת עבודת כוכבים נעשית
אשלא על עבודה עדיין: אי ידעם עלה
אחא מיהר לאחרונה זין שקלה
לגמור שאין לה היכר לפיכך כולה
אסורה: מקדוה לעמלה. שהי אין
עבודה אחרת אלא זריקה
והזריקה נעשית עבודת כוכבים
ואפילו אחרונה נאסרת
בגמרא מפרש טעמא לקמן
עמור (3): שכל מקדוה
עבודת כוכבים ונזיקתו עבודה
עבודת כוכבים דהוי כשבר מקל
לפניה דמי לוצוה: כלפי לה.
וויקין. טיילא: לגני נה. כל זמן
שלא ימנה חורה אף ישראל נקראו
גני נה: זמן לגבוה ככמה ידעו.
ילפין חזק דמוסר אבר נאסר
ולא מוס אחר: אלא כמחוסר
ללא אשכחן דליתחזי לגבוה:
שמיטת עבודה ענין עבודת הקדוש
נא דכדמי ויקח מכל הבהמה הטוהרה
מלפניהם זרע נפקא. דבר
עבודה פירות וטריפה שניק קדוש
לא מוח אף שחטוה רגליה אבר אינה
עבודה: אלא למד טריפה וילת.
אפילו אין עבודה נכר: לימא

אזכור מכלל החי למעט דלג נפח
 שריפה הוה. וזע"ג דחי כמה שנים
 מממשמותא דהחי דהא טריפה חיה
 להחיות זרע למה לי. הא אימעות ט
 לאחר רחמנא לעילוינה וטריפה לא
 למרקולים. אף על פי שאין עבו

חייב בשלמא עבית של מימי רגלים איכא זריקה משתברת אלא צואה מאי זריקה משתברת איכא בצואה לחה לימא כתנאי ששחט לה חגב ר' יהודה מרחיב וחכמים פוטרים מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר אמרין יבעין זביחה ומר סבר לא אמרין יבעין זביחה אלא כעין פנים לא דר"ע אלא אמרין כעין זביחה אלא כעין פנים כעין יושאני חגב הואיל וצוארו דומה לצואר בהמה אמר ר"נ אמר רבה בר אבוב אמר רב עבודת כוכבים שעוברין אותה במקל שבר עובד במקל בפניה חייב ונאסרת זרק מקל לפניה חייב ואינה נאסרת א"ל רבא לר"נ מאי שנא שבר לה דהוא אלה כעין זביחה זרק נמי הוא כעין זביחה זריקה א"ל יבעין זריקה משתברת לויכא אלא מעתה אבני בית מרקולים במה נאסרו א"ל אף לדידי קשיא לי ושאלתיה לרבה בר אבוב ורבה בר אבוב לחייא בר רב וחייא בר רב לרב וא"ל נעשה כמגדל עבודת כוכבים הניחא ^אלמ"ד עבודת כוכבים עובד כוכבים אסורה מיד אלא למ"ד כל עובד כוכבים תשתרי דהא לא פלחא א"ל רב ואחאת ואחת נעשית עבודת כוכבים ותקרבת לחברתה א"ה בתרייתא מיהא תשתרי אמר ליה אי ידעת לה זיל שקלה רב אשי אמר כל ואחאת ואחת נעשית תקרבת לעצמה ותקרבת לחברתה תנן מצא בראשו כסות ומעות או כבלים הרי אלו מותרין פרכילי ענבים ועטרות ששלש שלשים ייוונת שמנים וסלחות וכל דמדת שכינאזא בר קב לנבי מוזבא אסור בשלמא

יְנוּת שְׁמוֹנִים וּסְלֹתוֹת אִיכָא כְּעֵין פְּנִים וְאִי
עֲנִיב פְּרִכְלִי עֲנִיב וְעֲטֹרוֹת שֶׁל שְׁבִלִים לֹא כְּעֵין
מִשְׁתַּחֲבֶרֶת אִיכָא אִמֵּר רַבָּא אִמֵּר עֻלָּא כִּי
אֲבֹהֵי א"ר יוֹהָנָן מְנִין לְיוֹבֵה בְּהִמָּה בַּעֲלַת מִי
שֶׁנֶּאֱמַר יוֹבֵה לְאַלְהִים יִחְרַם בְּלִית לֵהּ לְבָדוֹ
כִּי רַבָּא כְּמֵאֵי אִילִימָא בְּדוֹקֵין שְׁבָעִין
לְעִבְדֵּיהּ לְעִבְדֵּיהּ כּוֹכְבִּים מִיבְעִיא אֵלָא
ר' יְרָאמֵר ר' אֲלֵעָזָר מְנִין לְמַחוּסֵר אֲבָר שְׁהוּא
הָיָה מְכַל בִּשְׁר שְׁנִים מְכַל אִמְרָה תוֹרָה הָבָא
וּמְכַל הָיָה מִיבְעִי לִיה לְמַעוּטֵי טְרִיפָה יִיב
טְרִיפָה אֵינָה יוֹלֶרֶת אֵלָא לִמ"ד טְרִיפָה יוֹלֶרֶת
אַתָּךְ אַתָּךְ בְּדוּמִין לָךְ וּדְלָמָא נָח גּוֹפִיָּה טְרִיפָה
תַּמִּים בְּדִרְכּוֹ צִדִּיק כְּתִיב בִּיה דְּלָמָא תַּמִּים בִּי
אִמְרַת דְּנָח גּוֹפִיָּה טְרִיפָה הוּא דִּאי ס"ד נָח טְרִיפָה
שְׁלֵמִין לֹא תַעֲיִיל הִשְׁתָּא דִּנְפָקָא מֵאַתָּךְ לְהַחֲ
לְצוּחָא כַּעֲלָמָא וְאִפִּי וְקָן וְאִפִּי סָרִיס קָמ"ד לְ
לְשׁוֹחַת בְּהִמָּה לְמַרְקוּלִים שְׁהוּא חֵיב שְׁנֵי אֲנָמָא
לְשַׁעֲרִים אִם אֵינוֹ עֵינִן לְבִדְרָכָה רַכְתִּיב יִיב
תַּתְּנוּ עֵינִן לְשֹׁא לְבִדְרָכָה וְהָא לְחֵי הוּא דִּי

מלהחיות וזע: **כדומין לך**. ולא טרפה הלכך מכל הנה
למא טריפה חיה ס"ל הלכך לא נפקא מאתך למעוטי
לא מריבויא ונפטרסאם להאי חיי גזון בריאות ועריפה
זה: **אי מאתך**. טריפה הוא דמעטיט אבל זקן וסריס
עול שמתום צביה אבל לעשות פירות לא איכפת
צביה: **לכדרכה**. לעבודת כוכבים שעבודת חזק

גולס בין דרכה בין אין דרכה נקד:
גת והוא כשכירת מקל¹ דחייב הואיל
יכא ציה שחיטה ממש: ורנן סברי
וליתא לדבר דכעין פנים בעינן מדי

ח"ב. פ"ה ואפי' אין עבודתה בזה
ועל דמ"ח היתה רגילה
בנאותה דהא רב יהודה לא מתייבא
(ו)ואלא בשבירת מקל ואש"נ דדמי
בנאותה רק בנאותה שרגילה במקל וכן
היה חשבון ח"ב שעובדין אותה
בבגד צבוע אחר שלה צבוע בשבירה
אין אינה רגילה בזה צבוע לדמיוה
אלהך דרב יהודה לומא כחאזי ועוד
י' משנ דכ"ע לא אמרינן שעין ובינה
ואלא כעין פנים וטעמא דמתייבא הו"ל
אמרינן דומה לבהמה ואי אינה רגילה
בו כלל ובאת לחייב מטעם שמקריב
אותו כעין פנים גמור והו"י כמו שחט
בהמה לעבודת כוכבים שחייב לכל
עבודת כוכבים שבעולם מטעם הלא
עבודת פנים כדפרשי' לעיל בקונו' וי'
ויעל זוארו דומה לבהמה להחשיב
כעין פנים יותר משחוט בהמה בעלת
מום לעבודת כוכבים דאמרינן לקמן
דפטור ח"ב דלא מיייר עבודת
כוכבים שרגילין לעבוד בבגד דמי
לזרעה בך טפי מהבהמה בעלת מום
לעבודת כוכבים שאין דרשה בבהמה
לזרעה ובהי' נחול דלא קלמאר דכ"ע
אמרינן כעין ובינה כרב ומתייב
בשבירת מקל בנאותה שעובדין אותה
במקל והכל לפיגוי שבגד לפיגוי צבוע
עובדין אותה בך דלא עדיף זוארו
דומה לבהמה מבעלת מום כדפרשי':
מגין א'מחור אבר. פירשמי פס"ק
(לעיל דף ו.) וכל הסוגיא:
אפילו

כעין זריקה משתברת אלא
פנים איכא ולא כעין זריקה
שבצון מתחלה לכך א"ר
עבורת כוכבים שהוא פטור
אסרה תורה אלא כעין פנים
ששתא לבני נח חזיא לגבוה
במחוסר אבר וכדרבי אלעזר
סור לבני נח שנאמר יומלא
אמה שחין ראשי אברין שלה
וחיות זרע נפקא הניחא למ"ד
מאי איכא למימר אמר קרא
הוה יתמים כתיב ביה דלמא
יכיו וצדיק במעשיו לא מצית
הוה א"ל רחמנא דבוותך עייל
זרע למה לי אי מאתך ה"א
וחיות זרע: א"ר אלעזר ב"ר
יבוא יחבו עוד את זכריהם
כרו הגנים האלה את אליהם
האי מיבעי ליה לכדתניא
עד

מחוסר אבר אחת: ודלמא נח גופיה ירפה ואחא מכל יהוי למעוטה ולא חא דלמיעיט אבל מחוסר אבר לא: ת חולי דאנא אמינא ללוותא בעלמא ולו זקן וסריס ליעול קמשמע לן: דהא נפקא לן מאיכה יעבדו:

77

עין משפט
גר מצוה

יב א מ"י פ"ג מהל'
עבודת ירכיבס הלכ'
ד סמג לחזן מה טוש"ע
י"ד ס"י קלט סעף ד:
יב ב ג ד מ"י שס הלכ' ג
ד טוש"ע שס סעף ג:
יד ה ו מ"י שס הלכ' ד
סמג שס:
סו ז מ"י שס הל' ג:

רבינו חננאל

[illegible]

האי להכי הוא דאתא בו' ופשוטה היא בו' אי' אלעזר מנין השוחט בהמה למרקוליס שחייב חיל